

עפ"ת (חיפה) 62166-09-25 - חאזם אל ערו נ' מדינת ישראל

עפ"ת (חיפה) 62166-09-25 - חאזם אל ערו נ' מדינת ישראל מחוזי חיפה

עפ"ת (חיפה) 62166-09-25

חאזם אל ערו

נגד

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז חיפה פלילי

ע"י ב"כ עו"ד א' קבדה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

[24.10.2025]

כבוד השופט שלמה בנג'ו

פסק דין

לפניי ערעור על החלטת בית המשפט לתעבורה בחיפה (כב' השופט תומר בן חמו) מיום 2.9.25 בתת"ע

5827-06-25, בה דחה את בקשתו של המערער לביטול פסק דין שניתן בהעדר התייצבותו.

רקע והליכים קודמים

1. ביום 31.5.25 נרשם למערער דו"ח לפיו נהג ברכב פרטי מסוג מרצדס שעליו ניתנה הודעת איסור שימוש על ידי בוחן משרד הרישוי - עבירה לפי תקנה 308(ד) לתקנות התעבורה; וכן נהג ברכב כשתוקף רישיון הנהיגה של המערער פקע, ועברו למעלה משנתיים מיום פקיעתו (רישיון הנהיגה פקע ביום 22.11.22) - עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה.

2. הדו"ח נרשם למערער עצמו, ובדו"ח עצמו המשמש גם הזמנה לדין, הוא זומן להתייצב בבית משפט לתעבורה בחיפה ביום 17.7.25 ולהישפט על העבירות. אלא שביום זה לא התייצב המערער לדין. מפרוטוקול הדיון מאותו יום עולה, כי הדיון נקבע לשעה 10:00, בית המשפט קמא המתין למערער עד השעה 16:24, ובהעדר התייצבות מצידו, דן אותו בהעדרו בהתאם להוראות סעיף 240(א)(2) לחסד"פ. לבית המשפט קמא הוצגו הרשעותיו הקודמות של המערער (24 הרשעות) הכוללות פסילות מותנות. בית המשפט קמא ציין כי לנוכח מהות העבירה ועברו התעבורתי של המערער הוא מוצא לגזור עליו את העונשים הבאים: 3 חודשי פסילה בפועל, הופעלו שתי פסילות מותנות במצטבר, כך שסך הכל הושתה על המערער פסילה למשך 11 חודשים, פסילה מותנית של 3 חודשים למשך 3 שנים וקנס בסך 1500 ₪.

3. המערער הגיש בקשה לביטול גזר הדין, כאשר הוא טוען כי הוא עורך דין במקצועו, נבצר ממנו להתייצב לדיון בו נשפט בהעדרו, מאחר שלא ידע על מועד הדיון עקב טעות ברישום ביומן, אשר נרשם בשגגה על ידי מזכירתו ליום 17.8.25 במקום 17.7.25. עוד ציין כי המשרד היה סגור תקופה לא מבוטלת, ותיקים נדחו בשל המלחמה. המערער הוסיף וטען בבקשתו, כי ביום הדיון ובעת מתן גזר הדין, הוא הופיע בתיקים אחרים בבית משפט לתעבורה בחיפה, אך מפאת הטעות שנפלה מלפניו לא ידע על מועד הדיון, וכי כתב האישום אינו משקף "את התמונה בפועל בנסיבות העניין" והוא כופר בביצוע העבירות, מבלי שפירט דבר מעבר לאמירה כללית זו. החלטת בית משפט קמא
4. כב' בית המשפט קמא דחה את בקשתו של המערער. צוין, כי אין חולק על כך שהוא הוזמן לדיון במעמד מסירת הדו"ח, וטעות של נאשם מלהתייצב לדיון משקפת את התרשלותו, ואין היא מבססת על פי הפסיקה עילה לביטול פסק דין, וזאת תוך הפניה לפסיקה הנוהגת בעניין זה. עוד הודגש, כי גם אם התנהלותו של המערער ושגגתו היא בתום לב, אין בכך כדי לשמש בסיס לביטול פסק דין שניתן בהעדר. בית המשפט הוסיף וציין כי גם מצד החשש לעיוות דין לא הראה המערער חשש כזה, ועל כן אין מקום לבטל את פסק הדין. דיון והכרעה
5. לאחר שעיינתי בתיק בית משפט קמא, בהחלטתו בבקשה לביטול גזר הדין, בטענות הערעור ושמעתי ברוב קשב את טענות ב"כ המערער המלומדת, חוששני שאין בידי לקבל את הערעור.
6. בכל הנוגע לביטול פסק הדין, סעיף 130(ח) לחסד"פ קובע, כי בית המשפט רשאי לבטל פסק דין שניתן בהעדר התייצבות של הנאשם "אם נוכח שהיתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין". מדובר בשני תנאים שאינם מצטברים. כפי שנראה להלן, אף אחת מהעילות הקבועות בחוק לא הוכחו, ואף מצד העונש לא נמצא כי קיים עיוות דין המצדיק את ביטול גזר הדין. אי התייצבות לדיון
7. ההלכה הפסוקה הבהירה כי "סיבה מוצדקת" לאי התייצבות הינה רק אירועים שאינם בשליטת המערער. טעויות אפילו אם הן נעשו בתום לב אינן מצדיקות ביטול פסק הדין, הואיל ונקבע כי אין הצדקה להטיל התנהגות כזאת על שכמו של הציבור (ראו דבריו הנכונים של כב' הנשיא שמגר בר"ע 418/85 פרץ רוקנשטיין נ' מדינת ישראל, פ"ד לט(3) 279; רע"פ 9142/01 סוריא איטליא נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(6) 793; רע"פ 8445/07 אברהם קדוש נ' מדינת ישראל (2007); רע"פ 8333/09 פיראס חביבי נ' מדינת ישראל (2009), שם היה מדובר בעורך דין שהורשע בעבירת נהיגה בשכרות בהעדר התייצבות).

8. המערער דכאן, עורך דין אל ערו הנכבד, טען כי בשל שגגת רישום ביומן הוא נעדר מהדיון, על אף שלטענתו הופיע בדיונים אחרים בהיכל המשפט. אלא שהפסיקה קובעת כאמור, כי טעות מסוג כזה, אפילו אם היא נעשתה בתום לב, איננה עילה לביטול פסק דין. אמנם טעות היא לא "סוף העולם" וניתן אולי להטיב את הנזק לקופת הציבור בשל "החזרת הגלגל לאחור" בהוצאות ממשיות, במיוחד במקרים שהרשלנות נובעת משגגת בא כוחו של בעל דין, בבחינת "אבות אכלו בוסר" כאשר אין הצדקה כי שינוי של הלקוח תקהנה. אך הצדקה כזאת מתקיימת רק אם מוכח התנאי המהותי הנפרד של עיוות דין, תוך תמיכת הדברים באסמכתאות, לכך אפנה עתה. שאלת עיוות הדין

9. נאשם המבקש לבטל פסק דין שניתן בהעדרו חייב לפי הפסיקה לפרט בבקשתו את טענותיו ולצרף אסמכתאות ותצהיר המאמת את העובדות עליהן נסמכת הבקשה [ראו: רע"פ 9142/01 סוריא איטליא נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(6) 793; ע"פ 4808/08 מדינת ישראל נ' שרון מנחם (2009)]. על אף שעילה זו הינה מהותית בבקשות מהסוג הנידון, הנושא לא זכה כלל להתייחסות והנמקה של ממש בבקשה שהגיש המערער לביטול פסק דין לבית המשפט קמא. יתרה מזאת, הנושא אף לא זכה להתייחסות גם בהודעת הערעור שהוגשה על ידי באת כוחו המלומדת של המערער. בנסיבות אלה, משלא מילא המערער אחר הוראות הפסיקה, די היה בכך כדי לדחות את ערעורו.

10. עם זאת, וכדי לוודא כי אין חשש לעיוות דין, עורר בית משפט זה את שאלת עיוות הדין וסיכויי ההגנה בפני המערער. לדברי באת כוחו, בכל הנוגע לרכב בו נהג מדובר ברכב של אחיו, כי רכבו התקלקל, והוא לא ידע שיש לרכב הודעת איסור שימוש; ובכל הנוגע לרשיון הנהיגה שפקע, נטען כי הרשיון הותלה ע"י משרד הרישוי ולא פקע, והמערער אמור היה לקבל רשיון. חוששני כי לא מצאתי שיש ממש בטענות אלה.

11. מדובר בשתי עבירות מסוג של אחריות קפידה, אשר אינן מצריכות הוכחת יסוד נפשי. נהיגה ברכב שנאסר השימוש בו, היא עבירה חמורה המקימה סיכון ליתר המשתמשים בדרך. המערער לא הראה כי עשה כל שניתן כדי למנוע ביצועה של עבירה ועליו הראיה. הוא לא עמד בכך [סעיף 22(ב) לחוק העונשין]. טענותיו בערכאת הערעור לא נטענו בערכאה הדיונית, ועלו רק לשאלת בית משפט זה. לא צורפה שום אסמכתא המאמתת אותן. אשר לעבירה של נהיגה ללא רשיון נהיגה תקף, לפי כתב האישום רשיון הנהיגה לא הותלה כטענת ב"כ המערער, אלא פקע שנתיים קודם למועד ביצוע העבירה. המערער כפר בכך בפני בית משפט זה, לפיכך, כל שהיה עליו לעשות כדי להוכיח את טענתו הוא להציג "אישור סטטוס" ממשרד הרישוי, המאמת את תוקפו של הרשיון בעת הנהיגה ברכב, כדי לפטור עצמו מאחריות לגבי העבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה, אך כאמור לא הוצגה ראיה כזאת.

12. בהעדר ראיות לסתור, המסקנה המתחייבת היא שהמערער לא החזיק רישיון נהיגה בתוקף וזה פקע מזה שנתיים, ולמרות זאת נהג ברכב, ולא זו בלבד אלא שהוא נהג ברכב שנאסר השימוש בו. בנסיבות אלה, נשלל החשש לעיוות דין בהרשעת המערער בעבירות אלו בהעדרו.

הערעור על העונש

13. אשר לענישה שהוטלה על המערער, אפתח ואציין כי אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בגזר דין שניתן בערכאה הדיונית אלא אם זו חרגה ממדיניות הענישה הנוהגת או נפלה בו טעות בולטת [ראה מיני רבים: עפ"ג (עליון) 2100-12-24 סידון נ' מדינת ישראל (19.10.2025)]. חוששני שאין מקרה זה בא בקהלם של החריגים המצדיקים התערבות ערכאת הערעור בענישה, ואסביר.

14. המערער הורשע בכך שנהג ברכב בניגוד להודעת איסור שימוש, לפי תקנה 308(ד) לתקנות התעבורה ונהג ברכב כשרישיון הנהיגה שלו פקע מעל שנתיים, עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה. סעיף 138(1) לפקודה קובע כי מקום בו הורשע אדם בעבירה מהמפורטות בתוספת הראשונה "דינו - בנוסף לכל עונש אחר - פסילה... שלא תפחת משלושה חודשים". חריגה מהעונש המזערי לעבירה אפשרי רק "בנסיבות מיוחדות". העבירה לפי תקנה 308(ד) נכללת בתוספת הראשונה לפקודת התעבורה [ראו פריט 4 לתוספת הראשונה], ולכן בגינה בלבד מתחייבת פסילה שלא תפחת מפסילת המינימום "בנוסף לכל עונש אחר" כאמור בהוראת החוק הנדונה; ואשר לעבירה לפי סעיף 10(א) לפקודה, לפי הוראת המחוקק, עבירה זו מצדיקה ככלל פסילת מינימום, אך אין פסילת המינימום חלה על "נהיגת רכב בידי מי שהיה בעל רישיון נהיגה ולא חידשו" [פריט 1 לתוספת הראשונה]. ספק רב בעיני אם המערער נחשב בנסיבות מי שהינו "בעל רישיון נהיגה" שמחדלו מתמצה בכך שלא חידשו, אם רישיונו נפסל מנהלית ע"י משרד הרישוי. מכל מקום, עבירה זו נחשבת חמורה, ובתי המשפט רואים בה זלזול בשלטון החוק וסיכון ממשי למשתמשי הדרך, וככל שתקופת הפקיעה ארוכה יותר, כך חומרת העבירה גדלה, וההבחנה בין רישיון נהיגה שפקע לבין נהיגה ללא רישיון, הולכת ומטשטשת, בשל הספק לגבי כשירות הנהג לנהוג לאחר זמן כה רב, והערכים המוגנים הזהים הנפגעים כתוצאה של נהיגה ברכב כשרישיון נהיגה אינו תקף תקופה ממושכת.

15. אשר להפעלת פסילה מותנית, הכלל הוא, כי פסילה מותנית תופעל בפועל אם הנאשם עבר, בתוך תקופת התנאי שנקבעה בגזר הדין (שלא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים), את אותה עבירה שעליה הורשע, או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או השנייה לפקודת התעבורה, או עבירה אחרת שקבע בית המשפט בגזר הדין, והורשע בשל העבירה הנוספת תוך התקופה האמורה או לאחריה [סעיף 36(ג) לפקודת התעבורה; ע"פ 770/80 שמעון אילת נ' מדינת ישראל (18.02.1981)]. עם זאת, בית המשפט שהרשיע נאשם בעבירה נוספת, רשאי במקום לצוות על הפעלת הפסילה על תנאי, לצוות על הארכת תקופת הפסילה על תנאי או חידושה, לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים, וזאת מטעמים שירשמו, אם שוכנע שבנסיבות העניין לא יהיה צורך להפעיל את הפסילה על תנאי. אולם, חריג זה של הארכת תקופת התנאי יחול רק לגבי ההרשעה הראשונה של הנאשם בשל עבירה נוספת [סעיפים 36(ו); 36(ז) לפקודת התעבורה].

16. בית המשפט קמא גזר למערער 3 חודשי פסילה בגין שתי העבירות שעבר, ובמסגרת גזר הדין מושא הערעור הפעיל שתי פסילות מותנות קודמות, שלהלן. ביום 13.11.22 במסגרת תיק 4586-10-22 [הערה: בגז"ד מושא הערעור נפלה טעות במס' התיק] בביהמ"ש לתעבורה בחדרה, נגזרו למערער, בין היתר, 3 חודשי פסילה מותנית, החלים לפי קביעת בית המשפט, על כל עבירה מהתוספת הראשונה והשנייה לפק' התעבורה; וביום 10.3.25 במסגרת תיק 829-03-25 בביהמ"ש לתעבורה בחדרה, נגזרו למערער 3 חודשי פסילה מותנית, החלים אף הם לפי קביעת בית המשפט, על כל עבירה מהתוספת הראשונה והשנייה לפק' התעבורה.

17. לאור קביעת בתי המשפט את תחום פרישתן של הפסילות המותנות, הן חלות על העבירות בהן הורשע המערער, וכאמור לפי החוק, בהעדר טעמים שלא לעשות כן, יש להפעילן במצטבר. בהקשר זה אציין כי לחובת המערער 24 הרשעות תעבורתיות קודמות, ביניהן הרשעה קודמת (מס' 13) של נהיגה ברכב לא תקין שהוחלט לאסור את השימוש בו לפי תקנה 308 לתקנות התעבורה. מצבור נתונים אלה, לצד העבירות אותן עבר המערער, הצדיק את הפעלת הפסילות במצטבר לפסילת המינימום אותה גזר בית המשפט למערער בגין שתי העבירות שעבר. על כן, חוששני שלא מצאתי כי קיים חשש לעיוות דין מצד העונש שהינו לטעמי הולם בנסיבות העניין.

סוף דבר

18. משלא נמצאה עילה בדיון להתערב בהחלטת כב' בית המשפט קמא אני דוחה את הערעור. עיכוב הביצוע - בטל. הפקדה, אם בוצעה, תושב למערער. ניתן היום, ב' חשוון תשפ"ו, 24 אוקטובר 2025, בהעדר הצדדים.